

NARODNI DNEVNIK

**Lehaja vsak dan opoldne, izvenredni nedelj
in praznikov.**

**Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20—, inozemstvo Din 80—.**

Neodvisen političen list.

**UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 18.
TELEFON ŠTEV. 552.**

**Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifa.
Pisemnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.**

Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.683.

Likvidirajte!

Po sporazumu med radikalno in radičevsko stranko je za samostojno demokratsko samo ena logična posledica: likvidacija stranke.

Raison d'être te stranke je bil, da vlada s pomočjo radikalne stranke in proti volji slovenskega in hrvatskega naroda nad Slovenci in Hrvati. S sporazumom med radikalno in radičevsko stranko je ta obstojni vzrok SDS odpadel, zakaj radikalni stranki je postala žandarska vloga samost. demokratov na Hrvaškem in v Sloveniji ne samo odveč, temveč celo v napotje, ker ovira likvidacijo hrvatskega vprašanja, ki ga je po dvanajsti uri — torej prekasno priznal celo Pribičević. Dosledno temu dejstvu je morala SDS izpasti tudi iz vlade.

Samostojni demokrati seveda trde, da je bila njihova vloga bolj idealna in da so bili oni čuvarji narodnega in državnega edinstva in da morajo vsled tega nadaljevati s svojim političnim delom. Trditve ni le neresnična, temveč tudi smešna. Kako so v praksi izvajali državotvornost, je afera Thurn-Taxis že dokazala. Afere, ki še pridejo na vrsto, bodo ta dokaz izpopolnile do naravnost porazne popolnosti za samostojne demokrate, ki bi že zaradi tega veliko bolj pametno storili, da bi se pravočasno umaknili iz arene političnega življenja in se obvarovali pred novimi obsodbami in novimi škandali.

Naravnost smešna pa je poza samostojnih demokratov, kadar hočejo kot stranka 24 poslancev, biti edini čuvarji narodnega in državnega edinstva. Radikalni s svojimi 142 poslanci bodo to že opravili sami in sicer veliko bolj kardinarno ko samostojni demokrati, ki so živeli le od radikalne milosti. Tudi v tem pogledu je torej vsak nadaljnji obstoj samostojne demokratske stranke odveč.

Toda naši slovenski emigranti bodo dejali, da so potrebni tudi zato, da branijo demokratsko in jugoslovensko misel. To pa je že celo grda in že davno dokazna laž.

Zakaj jugoslovensko misel so zatajili tedaj, ko so zaradi ministrskih sedežev izstopili iz Davidovičeve demokratske stranke. Demokratsko misel pa so izdali v tistem hipu, ko so dobili v roke politično moč. Persekucije uradništva, pristranosti v vladi, razpuščanje občinskih odborov in cela vrsta terorističnih aktov, vse to glasno priča, da zasmehuje demokracijo, kdor pravi, da so bili slovenski emigranti demokrati!

Tako padajo v nič vsi argumenti samostojnih demokratov in ostanejo edinole osební. Cisto dobro razumemo, da je osebnost nad vse nerodno, če bi bil kdo še pred kratkim vsemogočen politik in je danes nakrat brez vsakega vpliva in brez vsake moči. In tudi to razumemo, da je nad vse nerodno za stranko, ki je še včeraj odstavljala uradnike in vsem kazala svojo silo, če je nakrat ob vso moč. Zato je pojmljivo, da ta stranka v svoj poraz noče prav verjeti in da skuša zopet priti do nekdanje moči. Samo za SDS je to izključeno. Izrekla se je proti narodu in zato je narod proti njej. Za seboj je imela le tiste, ki jih je z vladno silo ali z denarjem prisilila v svoj tabor, toda oba ta argumenta sta sedaj za večno odpadla in za SDS ni nobenega izhoda.

Zato likvidirajte! Je sicer res, da bi mogli po Sloveniji še vedno delati zgačo, toda vse delo nima nobenega zmisla, ker je brez vsakega izgleda na uspeh. Vse to zgačarsko delo bi imelo samo eno posledico, da bi oviralo konsolidacijo

Skupno delo radikalov in radičevcev se je pričelo.

Beograd, 14. julija. Politična situacija je včeraj zabeležila nekoliko važnih momentov, zlasti v skupščini. Na seji narodne skupščine so namreč radičevci prvič glasovali za radikale v odsotnosti samostojnih demokratov in zajedničarjev. Splošno mnenje je, da se sedaj pričinja skupno delo radikalov in radičevcev. Sporazum je gotova stvar, katere ne more nihče več preprečiti.

V parlamentarnih krogih se govori, da je bila včeraj podnešena ostavka vlade. Pašić še ni dal definitivnega odgovora,

zato ni bilo včeraj na seji radikalnega kluba nobenega važnega sklepa. Danes bo radikalni klub definitivno razčistil situacijo. Politični krogi napovedujejo prihod kralja v Beograd najkasneje v sredo. Veliko zanimanje vzbuja tudi razkol opozicijskega bloka in izstop zajedničarjev iz hrv. selj. kluba. Misli se, da bi mogli zajedničarji vstopiti eventuelno v demokratski klub (Davidovičev), ker jih je premalo, da bi mogli sami tvoriti klub.

Radikalni klub sprejme danes sporazum.

Beograd, 14. julija. Na včerajšnji seji radikalnega kluba se ni bilo razčističeno vprašanje sporazuma. Seja se danes dopoldne nadaljuje. Ker je sporazum gotov in so bili poslani kralju protokoli sporazuma, katere sta pregledala tudi Pašić in Živković, ni bilo včeraj nobenih sestankov.

Posebni kurir je nesel včeraj Stjepanu

SEJA HRVATSKEGA SELJAČKEGA KLUBA.

Beograd, 14. julija. Včeraj popoldne je imel hrv. selj. klub sejo, na kateri so po izvirnih poročilih razpravljali samo o zakonskem načrtu o fakultativni kupoprodaji zemljišč agrarnih interesentov. Vsi govorniki, zlasti seljaki so v svojih govorih naglašali, da je dosedanja osnova nemogoča in je vsaka diskusija o njej odveč. Zato so vsi zahtevali, da se izvrši revizija na celom področju vseh agrarnih interesentov in da se na podlagi te revizije izdela nova osnova. Seja se danes dopoldne nadaljuje in bo prišlo na dnevni red te seje tudi vprašanje sporazuma. Politični krogi trdijo, da bo prišlo na tej seji do razkola v klubu in da bodo Zajedničarji izstopili iz hrv. selj. kluba ter prestopili v Davidovičev klub.

VAŽNA IZJAVA POSL. DRAGOVIČA.

Beograd, 14. julija. Včeraj so se širile v političnih krogih vesti, da bo 40 radikalov z Milutinom Dragovićem izstopilo iz radikalnega kluba in ustanovilo svoj klub. Te vesti izhajajo iz neke izjave Milutina Dragovića novinarjem, češ, da ni zadovoljen s takozvano politično sporazumom in da je z njim še 40 poslancev, ki so istih misli. Iz te izjave so napravili politični krogi celo senzacijo, da se radikali cepijo, da nove vlade sploh ne bo itd. Tudi večerno »Vreme« piše v tem smislu. Vaš dopisnik se je osebnó obrnil na g. Mil. Dragovića, ki mu je izjavil, da je točno, da vlada veliko nezadovoljstvo v radikalnem klubu napram politiki sporazuma z radičevci. »Vendar pa se radikali ne bodo cepili, marveč se bodo pokorili Pašićevi volji.«

KONEC ŠIRŠEGA OPozICIjskega BLOKA.

Beograd, 14. julija. Na včerajšnji seji opozicijskega bloka so bili navzoči Davidović, Korošec in Spaho. Ni pa bilo

slovenskih političnih razmer in zato ne bi prineslo njihovim povzročiteljem ne časti in ne uspeha.

Politik, ki je doživel težak poraz, se mora umakniti in s solidnim delom si zaslužiti, da pride zopet njegov čas. Če slovenski samostojni demokrati ne likvidirajo svoje stranke sedaj, ko so doživeli ne samo težak, ampak naravnost uničujoč

nobenega iz hrv. seljačkega kluba. Zajedničarji niso hoteli, Pavle Radić pa je bil zaposlen. Na seji so razpravljali o situaciji. Ugotovili so, da je položaj zelo napet, vendar pa za opozicijski blok ni nevarnosti. Opozicijski blok čaka, da se bo situacija v vladi razčistila. S tem se bo tudi v marsičem razčistila situacija v bloku samem. Širši opozicijski blok se bo razšel. Ostal bo samo ožji opoz. blok, ki šteje okoli 90 poslancev. V ožji blok ne bo sprejet Pribičević, dočim bodo sprejeti zemljoradniki in zajedničarji. Celokupni tisk ugotavlja razkol širšega opozicijskega bloka. Vendar politični krogi smatrajo, da bo Pavle Radić prišel na sejo opoz. bloka, ki se vrši danes popoldne.

HRVATSKA ZAJEDNICA IN SPORAZUM.

Zagreb, 14. julija. Javnost zelo zanima, kakšen položaj bodo zavzeli zajedničarji v novi situaciji. Današnji »Hrvat« piše zelo skeptično o sporazumu in je z njim nezadovoljen. Zlasti komentira dejstvo, da radikalni klub še ni izrekel končnega sklepa. Po informacijah iz zajedničarskih krogov obstoja v hrv. zajednici dve struji: prva je proti sporazumu, druga pa je naravnost navdušena za sporazum. Trumbić je sporazum zelo iznenadil in je zelo nezadovoljen z doseženimi rezultati. Razpoloženje Trumbića se najbolje vidi iz tega, da je odbil od radičevcev mu ponujeno ministrsko mesto v novi vladi. Po lič in Krajača sta navdušena za sporazum. Pravijo, da bodo zajedničarji še dalje sodelovali z radičevci v parlamentu, da pa bodo v opoziciji obdržali svojo taktiko proti vladi. »Hrvat« bo pisal opozicijsko kakor leta 1920, ko je bil Narod. klub v vladi. Kar se tiče dr. Pasarića, pravijo, da je bil izvoljen na radičevski listi in da je tudi v tej smeri orijentiran.

PREISKOVALNA KOMISIJA PROTI LUKINIČU JE PRIČELA Z DELOM.

Beograd, 14. julija. Včeraj se je vršila seja preiskovalnega odbora. Predsedoval je Lašević. Na seji so razpravljali o obtožbi proti Lukiniću. Prečitana je bila obtožnica in razdeljena med navzoče. Na prihodnji seji, ki se vrši jutri, bodo proučevali obtožnico. Nato bodo pozvali Lukinića na odgovor in sicer bo moral priti osebnó.

joč poraz, potem so dokazali, da jim ni za solidno delo.

Slovenska javnost bo to uvaževala, ker da bi imeli stranko samo za zavajanje ljudi — in po vseh sedanjih dogodkih more SDS imeti samo še to svrho — res ni treba. Zato likvidirajte svojo stranko, da se izognete drugim in za vas še bolj nevarnim likvidacijam.

Skupščina odklonila interpelacijo posl. Smodeja.

SENZACIONALNI GOVOR PAVLA RADICA PROTI INTERPELACIJI.

Beograd, 14. julija. Seja narodne skupščine je pričela ob 10.30. Na dnevnem redu je bila interpelacija posl. Smodeja na zunanjega ministra glede priključitve Avstrije k Nemčiji. Interpelacija obsega pet točk. Zunanji minister Ninčić je v daljšem govoru izjavil, da naša država v skladu s mirovnimi pogodbami pazno spremlja vse dogodke, ki se dogajajo v sosednjih državah. Po čl. 68. Senžermenske mirovne pogodbe je Avstrija svezano izjavila, da se obvezuje, da ne bo podvzela ničesar, kar bi moglo dovesti v vprašanje njeno nezavisnost. Po čl. 80. Versajske mirovne pogodbe se je Nemčija obvezala, da bo spoštovala nezavisnost Avstrije. Naša vlada ne veruje, da bo Avstrija rušila dobre odnose. Agitacija Nemcev ne predstavlja nobene posebne nevarnosti. Avstrija se ne sme priključiti Nemčiji brez pristanka Zveze narodov. Naša trgovska pogajanja z Avstrijo bodo olajšala ekonomski razvoj obeh držav.

Nato je Pavle Radić v daljšem govoru izjavil, da je neumestno, da se to vprašanje spravlja na dnevni red. Mi vemo, da je stanje, ki je nastalo po mirovnih pogodbah, garantirano od veselih, ki posvečajo največjo skrb in pozornost stanju po svetovni vojni. Brez njih se ne more nič spremeniti. Govornik polemizira s Smodejem in pravi, da je njegov strah radi dravske doline in drugih popolnoma prazen. Branili bomo vsak kos naše zemlje, ki bo v nevarnosti. Toda v tem slučaju ni nobene nevarnosti. Ako obstoji kakšna agitacija, potem to ne more znati, da obstoji kakšna nevarnost. V tem pogledu moramo počakati odločitve Anglije in Francije stoji na stališču, da bo imela odločilno besedo o priključitvi Avstrije k Nemčiji edino le Zveza narodov. Tudi mi bomo imeli dovolj časa, da bomo lahko zavzeli svoje stališče, kakor nam bodo pač narekovali interesi. Pri pogajanjih z Avstrijo bo naša vlada rabila vsa sredstva, ki so ji na razpolago, da se noben resnični gospodarski interes ne bo žrtvoval brez koncesij z druge strani.

Hrvatski seljački klub je uverjen, da imajo vse nove, obnovljene in razširjene evropske male in srednje države pri ureditvi evropskih razmer in pri zgradbi trajnega evropskega mira slediti smernicam velikih zapadnih demokracij, Angleški, Franciji in Ameriki. To velja zlasti za vsa ona vprašanja, ki se tičejo velikega nemškega naroda, proti kateremu omenjene tri velike demokracije pokazujejo vsaka na svoj način najresnejše in najiskrenjeje težnje, da se v nemškem narodu trajno uvrsti miroljubna, socialna in politično napredna demokracija.

Vedenje naše kraljevine napram republikli Avstriji je odgovarjalo in odgovarja interesom naše države in našega naroda. Naša vlada bo tudi v bodoče čuvala vse interese našega gospodarstva in bo pri tem po možnosti skušala ugoditi predlogom avstrijske vlade, ako bo našla primeren odgovor tudi na avstrijski strani. Nam je bilo namreč največ do tega, da avstrijski Nemci ne bi našli nobenega razloga za zblizanje z Nemčijo. Hrv. selj. klub je trdno prepričan, da je ves nemški narod prišel v teh 6 letih po svetovni vojni do prepričanja, da je absolutno brezpredmetno in nemogoče obravnavati prejšnjo politično in narodno razcepljenost v Podonavju in Balkanu. Prav tako pa je absolutno potrebno, da naj bo to celo področje povsem svobodnih in nezavisnih držav v normalnih prijateljskih, kulturnih in političnih medsebojnih odnosih z veliko miroljubno in napredno nemško demokracijo v Avstriji in v nemškem Reichu.

Govor Pavla Radića je izzval v skupščini največjo pozornost. Dasi je bila ta izjava dana v uradni formi v imenu Hrv. selj. kluba, je izzvala senzacijo v vseh političnih krogih, ker pomeni prvo zaupanje Hrv. selj. kluba Pašiću. Za Pavlom Radićem je govoril še dr. Trumbić, ki je dal v imenu Zajednice neko izjavo, nakar so vsi zajedničarji zapustili dvorano razen dr. Pasarića in Krajača.

Grgin je nato predlagal prost prehod na dnevni red, za katerega so glasovali na veliko zaupanje tudi radičevci in en del samostojnih demokratov. Za opozicijski predlog so glasovali Davidovičevci, klerikali, muslimani in 1 zemljoradnik. Večina samostojnih demokratov je zapustila dvorano, ker niso hoteli glasovati skupno z radičevci.

